

Villányi G. András

Völgy-hangszer

Az idei tél első havát láttam a Völgyben. A városban sehol nem maradt meg a hó, nem is reménykedtem fehérlő tájban. Centinyi esett, a fűcsomók kikandikáltak a takaró alól, mégis csaknem teljes volt a fehérség. Felfelé kapaszkodva a kietlen Völgyben ismerős, de mégis szokatlan hang ütötte meg a fületem. Egy tölgyfán félig letört ágacska lifegett, amin fennragadt egy összeszáradt, vén levél. A csendes szél körkörösén, lassan mozgatta ezt a természeti hangszert, ami különös, hártýásan fás hangokat bocsátott a táj hideg, vak ürességébe. Megálltam s hosszan néztem a látványt, hallgatóztam s próbáltam értelmezni a jelenséget. Megfogalmazhatatlan kérdések rajai merültek bennem fel, amelyekre ha létezne válasz, akkor a megfogalmazhatóságtól még távolabb esnék. A kis gallyacska és rajta az elaszott, vén levél azóta fészkelődnek elmémben és szívemben. Napok teltek el, de mocorgásuk nem lankad, az Úr tágas közönyébe vinnyogott dallam nem halkul. Tanácstalan vagyok, ám valamiért mégis boldog. A muzsikus magánya egybekelt az enyémmel, hogy létrehozzon egy kottázhatatlan rendet.

Hegyi idzakaja¹

Kóbéban gyakran kóboroltam az Aotani feletti hegyen, mert ott találtam rá a „spiritus loci”-ra, amit ma Budapesten a Harangvölgy idéz számomra. Patak futott a szurdokban, és Dzsizdó-szama² szentélye az egyik leágazásnál hívogatótt. Szerettem eljárni a sejtelmes mosolyú kő-Dzsizdóhoz, őnála fohászkodtam akkor is, amikor Nagyapám halálhírét vettem. Már akkoriban erős hajlam élt bennem a vallási eklektika iránt. Fohászkodásra pedig bármilyen „szent” helyet alkalmasnak találtam, amiként – legalábbis elméletben – azzal is tisztában voltam, hogy „bármilyen” hely: szent.

Eldugva állott valahol a hegyen egy hagyományos japán stílusú faház, amely hajdan jobb napokat élhetett meg. Valószínűtlen hely volt: családi házban vendéglátóféle, amire leginkább az *idzakaja* fogalma illene. Elbizonytalanodtam, hogy illő-e, szabad-e belépni ide, valóban „büfé” ajtajában állok-e, vagy csak néhai büfénél, ami már régtől nem az. Aztán valahogy beléptem, beljebb kerültem. A helyiség világos volt, elvárásolt és elbájoló. Minden tárgy elmúlt idők hangulatát lehelte. Nem emlékszem, hogy láttam akár egyetlen modern dara-

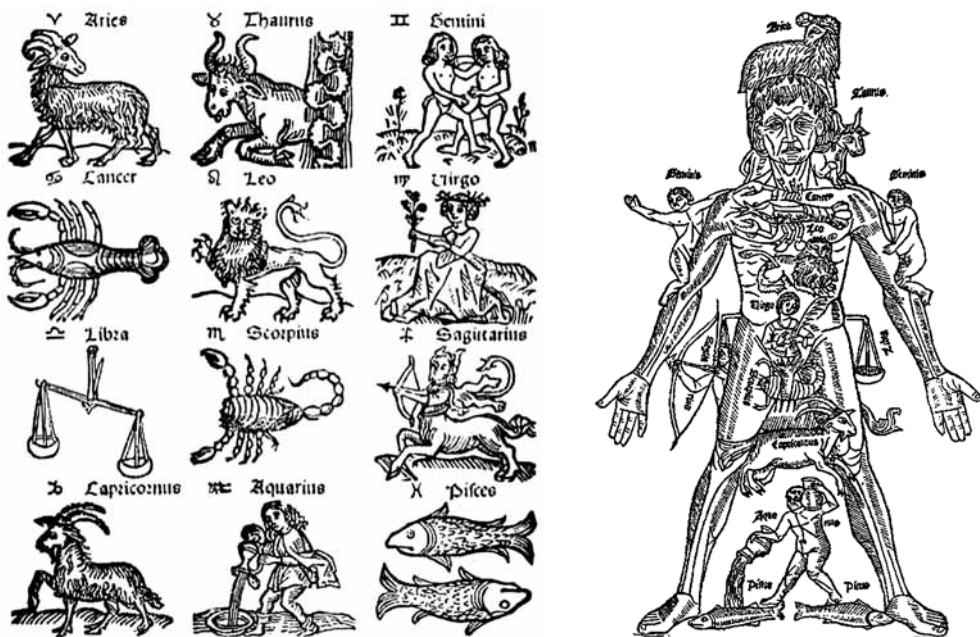
¹ idzakaja: japán falatozó, iszogató étterem

² Dzsizdó: buddhista szent, főként gyermekek, abortált magzatok, gyökértelen vándorok patrónusa

bot, használati tárgyat. Rézlapátos ventilátor, hibacsi³, minden avítt, agyonkopott. Nem afféle kopottság, amit divatból gyakorta igyekeznek több-kevesebb sikerrel imitálni. Itt maga a kopás is megkopott volt, idő cirógatta, vénségesen sima. Még a levegő is éltes dohban motoszkált a házban. Az egyik sarokban koros mamika rezegtette fejét, amíg a pultnál talán a nővére szolgált ki az üveg Szapporo sörrel, amit az egyetlen kínált fajtából választottam. Lehetett ám enni is! Csomagolt süteményt tartottak, kétfajtát, amelyet a Lawson üzletláncnál árulnak. Nem ment volna a Szapporóhoz. Látszott másik lehetőség: a pulton egy tálkában tojások heverésztek. Valami azt súgta, biztosan kemények. Rájuk néztem, majd a mamára. Intett, hogy rendben. Feltörtem, megsóztam és elmajsoltam a sörhöz. Talán 60 yent kértek darabjáért. Valamiért úgy éreztem magamat, mint akit pompás vendéglátással kényeztettek és isteneknek való elemőzsiát szolgáltak fel a múlt titkai mellé.

Tizenhat év után emlékezetemben újra élni kezd az ódon idzakaja, ismét ott ingatja ősz fejét a nénike, látom a kemény tojásokat és a Szapporo fekete címkéjét. Mélyen magamba szívom az elmúlt idők illatát. Élnek-e a nénikék? Szinte lehetetlen – azt gondolom. Aztán másik érzés kezd felderengeni: meg lehet, már akkor sem éltek, amikor a vendégük voltam.

³ hibacsi: faszenes melegítő platni

A zodiákus (XVI. század) és a homo signorum ábrázolása (1495)